

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
 เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖
จิตตภาวนาเท่านั้นแก้ทุกข์ได้

ก่อนจ้งหัน

เวลาเราไม่อยู่ ใครอย่าไปเพ่นพ่านเข้าไปในเขตบริเวณของพระนะ นี้ก็ดกั้นเอาไว้ เป็นปรกติ เราจะอยู่ไม่อยู่ไม่สำคัญ นี่คือบริเวณของพระที่ท่านบำเพ็ญสมณธรรม ใครจะไปยุ่งไม่ได้นะ ยิ่งผู้หญิงด้วยแล้วห้ามขาดเลยแถวนี้ ผู้ชายก็เข้าได้เฉพาะผู้ที่เข้าไปรับใช้พระ อยู่ในบริเวณที่พระท่านอยู่ นอกนั้นอย่าเข้าไปให้จำเอาไว้ แม้ตั้งแต่ในคราวนี้ก็เหมือนกัน พระในนี้ถ้าเราไม่สั่งนี้เข้าไปไม่ได้ เข้าไปไล่หนีจากวัดทันทีเลย ให้จำเอานะ ธรรมะของพระพุทธเจ้าต้องเด็ด ไม่เด็ดไม่ได้ เพราะความชั่วช้ามันเด็ดของมันตลอด เหนียวแน่นที่สุดคือความชั่ว เรื่องของกิเลสชั่วทั้งนั้น จะพาให้คนดีนี้ไม่มี มีแต่พาให้ชั่ว ๆ ยิ่งให้เป็นไปตามมันเท่าไรแล้วยิ่งเลว หมดราคา

อยู่มานี่ต่างคนต่างมาสั่งสมความดีงามใส่ตนเอง เพื่อเป็นสารประโยชน์ติดเนื้อติดตัวไป และเป็นคติตัวอย่างแก่ผู้เกี่ยวข้องไม่มีที่สิ้นสุดขึ้นชื่อว่าความดี ให้นำไปปฏิบัติแล้วดีทั้งนั้น ไม่เพื่อ พระที่มาอยู่ที่นี้ก็ดี ใครมาอยู่ที่นี้ก็ดี ตั้งใจมาสั่งสมความดี เพราะฉะนั้นจึงอย่าให้มีเรื่องอะไรเกิดขึ้นในวัดนี้ เรื่องก็มีแต่เรื่องกิเลสมันคอยชอกคอยแซกเข้าได้ทุกแง่ทุกมุมนะกิเลส เร็วที่สุดมองไม่ทันนะ ธรรมอย่างพวกเรานี้ เราเชื่อ ธรรมเข้ามาอยู่กับคนก็เลยกลายเป็นคนเชื่อไปหมด เพราะคนลากธรรมมาให้เชื่อนะ ให้พากันระมัดระวัง

คำว่าธรรม ทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นของที่มีคุณค่า รวมคำว่าธรรม คือความยุติธรรม ความสม่ำเสมอ ความพินิจพิจารณา ด้วยสติปัญญาทุกอย่างแล้วค่อยเคลื่อนไหวไปมาและทำหน้าที่การงาน นี้เรียกว่าธรรม สติธรรม ให้รู้สึกตัว ดูคนอื่นแล้วดูตัวด้วย ปัญญาธรรม พินิจพิจารณาใคร่ครวญทุกอย่าง อย่าพรวดพราด ไม่ดีเลยนะ

ต่างคนต่างเข้ามาศึกษาอบรม ให้พากันระมัดระวัง แล้วการเข้าวัดเข้าวาให้รู้จักเวลา เวลา นี้เราอนุโลมผ่อนผันจนถึงขนาดที่ว่าอกจะแตกแล้วนะ แต่เราทนเอา เพราะไม่เคยปฏิบัติมา เกี่ยวข้องกับชั่วเยี้ย ๆ อย่างนี้ เราไม่เคย มีขอบมีเขตมีหลักมีเกณฑ์ทุกอย่างของศาสนาเป็นอย่างนั้น ใ้ไม่มีหลักมีเกณฑ์ยุ่งยาก ๆ นี่คือกิเลสตัวดีตัวดำนั้น เรียกว่ายุ่งยาก ๆ ให้พากันระมัดระวัง

แล้วพระที่อยู่ในวัดนี้ก็ให้ตั้งหน้าตั้งตาปฏิบัติ สอนถึงเรื่องความเพียร อย่าอ่อนอย่า
 ละนะ ความเพียรนี้อ่อนไม่ได้ ใครอยู่ที่ไหนให้สติธรรม ปัญญาธรรม แล้ววิริยธรรมหนัก
 กันไป ชั้นดีธรรม อุดทน ไม่ทนไม่ได้ ผู้ต้องการความเป็นคนดีต้องอดทนต่อสิ่งที่ดีทั้งหลาย
 คือเราจะทำความดีมันไม่ยากทำ ต้องทนเอา แล้วปิดสิ่งที่ไม่ดีทั้งหลายออกจากตัว ถ้า
 พุทธศาสนานี้ปกครองโลก และโลกนี้ยอมรับนำไปปฏิบัติแล้ว โลกไหนก็โลกเถอะ ต้องเป็น
 โลกที่เจริญรุ่งเรืองสงบร่มเย็นทั้งนั้น ที่มันยุ่งเหยิงวุ่นวายตั้งแต่ส่วนย่อยถึงส่วนใหญ่ นี่มีแต่
 เรื่องกิเลสขุมขุม ๆ กินไม่พอ ไม่มีคำว่าอิ่มว่าพอ ได้ไม่พอ กินไม่พอ คำว่าไม่พอมิใช่แต่เรื่อง
 กิเลสทั้งนั้น เรื่องธรรมท่านมีพอ พอดิบพอดี ๆ

เช่นเรารับประทาน พอมันก็รู้ทันที ถ้ากิเลสแทรกเข้าไป พอแล้วยังจัดใส่ถุงใส่ข้อม
 ใส่อะไรไปอีกเต็มข้อมเต็มถุงไปอย่างนั้นนะ ท้องเต็มแล้วมันยังอยากได้อีก เอาไปคนอื่น
 ไม่ได้กินก็ตาม ขอให้เจ้าของได้กิน เอาให้เต็มข้อมเต็มถุงเจ้าของไปแล้วพอ นี่คือกิเลส ไป
 ที่ไหนขวางหมดนะกิเลสนี้ ถ้าเป็นธรรมแล้วต้องเห็นใจเขาใจเรา เห็นใจเขาใจเราแล้วเราก็
 ได้พิจารณาสิ่งที่ปฏิบัติต่อกันให้เหมาะสมดงามได้ด้วยกันทั้งนั้นแหละ คนที่เห็นแก่ตัว
 ไปไหนไม่ดีเลยนะ ขวางโลก เป็นคนขวางโลก พระที่เห็นแก่ตัวก็เป็นพระขวางศาสนา ขวาง
 วัดขวางวาไม่ดี เพราะนั่นเป็นเรื่องของกิเลส ให้พากันจำเอานะ

พระให้ตั้งหน้าตั้งตาปฏิบัติ การงานภายนอกพระอย่าไปขุ่ขุ่ขุ่ขุ่ขุ่ขุ่ขุ่ขุ่ขุ่ขุ่ขุ่ขุ่ขุ่
 นะ เตียวจะเป็นพระการบ้านการเมืองไปนะ หน้าที่การงานไปอยู่ภายนอก ไม่ได้อยู่กับการ
 ชำระกิเลสด้วยสติปัญญา นี่เรามาปฏิบัติ เรามาหาอรรถหาธรรม สิ่งภายนอกนั้นเป็นวัตถุ
 เพียงอาศัยไปชั่วกาลเวลาเท่านั้น ไม่ถือเป็นของจำเป็นอะไรเลย สิ่งที่เป็นก็คือชำระจิตใจ
 ของเราที่มันสกปรกรกรุงรัง เอาฟืนเอาไฟเผาเรายู่ตลอดเวลาแล้ว ให้ชำระสะอาดตรงนี้
 อะไรสะอาดสู่หัวใจสะอาดไม่ได้นะ จะสวยงามขนาดไหนอะไรก็ตาม มีแต่เรื่องความ
 สวยงามของกิเลส จึงเทียบกับส้วมกับถ่านนั่นแหละ ความสวยงามของกิเลสเหมือนส้วม
 เหมือนถ่าน ความสวยงามของอรรถของธรรมแล้วอยู่ด้วยกันผาสุกเย็นใจ สูงขึ้นไปกว่านั้น
 เรียกว่าเลิศเลอ

คำว่าเลิศเลอไม่มีใครรู้ชี้ ให้เอาสวยงามประจำตัวเรานี้พอดิบพอดี ด้วยธรรมที่
 เหมาะสมกับเรานำมาปฏิบัติ ให้ตั้งหน้าตั้งตาปฏิบัติ ขอให้ใจสะอาดเถอะ ใจสะอาดอยู่ไหน
 อยู่ได้หมด ใจสะอาดใจมีธรรม ถ้ามีธรรมแล้วไปไหนอยู่ได้กินได้นอนได้ คบค้าสมาคม ไป
 ไหนไม่มีทะเลาะเบาะแว้ง ไม่มีการกระทบกระเทือนซึ่งกันและกัน นี่คือธรรมครองใจ ถ้า
 กิเลสครองใจไปไหนติดดิน กระทบกระเทือน กัดฉีกกันเหมือนหมูเหมือนหมา ให้ฟังทราบ

ว่านี่คือวิชากิเลสมันแฝงคน แฝงพระแฝงเงร ถ้ามันเข้าแฝงตรงไหนแล้วทะเลาะกันละ ให้จำเอานะ

การปฏิบัติสำหรับพระเราเนี่ย มุ่งหน้าต่อการชำระจิตใจร้อยเปอร์เซ็นต์ๆ นะ แม้ผมจะมีธุระเกี่ยวข้องกับชาติบ้านเมือง ต้องช่วยเหลือเต็มกำลังอยู่อย่างนี้ ทางด้านของวัดผมไม่ยอมให้อ่อนลงได้เลย ไม่ให้อ่อน จิตใจเป็นห่วงพระห่วงเงรตลอดเวลา ไปไหนมาไหนเป็นห่วงเป็นใยพระเงร อยากให้ประกอบความ پاکเพียรเต็มเม็ดเต็มหน่วย จะได้เห็นอรรถเห็นธรรมขั้นที่หัวใจ อยู่ที่ไหนก็เป็นสุขๆ เพราะฉะนั้นจึงให้พากันเร่งนะ เร่งความ پاکความเพียร ให้อวดให้ทน พระอดทนไม่ได้ไม่มีใครอดทนในโลกนี้ พระพุทธเจ้าอดทนแสนทน พระสาวกอดทนแสนทน ท่านเป็นศาสดาของพวกเรา สรรณิ คัจฉามิ พวกเราจะเอาแต่ความขี้เกียจขี้คร้านท้อแท้อ่อนแอ สวนทางกับพระพุทธเจ้ามาเป็น สรรณิ คัจฉามิ นี้ มันก็คือสัวมคือถ่านแข่งทองค่านั่นแล ให้จำเอานะ ต่อไปนี้จะให้พร

หลังจ้งหัน

เราจำไม่ได้แหละเรื่องเทศน์ จำได้แต่ว่าทั่วประเทศไทยพอ พิลึกจริงๆ นะเทศน์ทั่วประเทศไทย ที่ไหนชอกแซกซิกแซก ยังเหลือแต่ไอ้ปุ๊กก็ไม่มานิมนต์เราไปเทศน์ ในวัดนี้ก็ชอกแซก เทศน์ทุกวัน ไอ้ปุ๊กก็ฟังทุกวันมันก็ไม่นิมนต์ไป ไอ้ปุ๊กก็เดี๋ยวนี้อกำลังเข้าห้องขังไม่ออก ฉะ พอเปิดประตูปั๊บผิงเลยละ เขาก็รู้เรื่องของเขา เราพูดกับหมาเราพูดด้วยความเมตตา ใครมาฟังเขาฟังไม่ได้ เขาฟังไม่ได้ปัดออก ทางปากนี้ปัดลงปากแม่น้ำโขง ทางภาคกลางปัดลงทะเล ใครฟังไม่ได้ไม่ต้องฟัง เราเข้าได้ทุกแบบทุกฉบับทุกสัตว์ทุกบุคคล ในโลกนี้เข้าได้หมด ทำไมคนจะฟังไม่ได้ พระเข้าได้นี้วะ ถือสูงถือต่ำอะไร สัพเพ สตฺตา อันว่าสัตว์ทั้งหลายที่เป็นเพื่อนทุกข์เกิดแก่เจ็บตายด้วยกันหมดทั้งสิ้น มาด้วยกรรมเหมือนกัน ใครจะไปดูถูกเหยียดหยามกันไม่ได้ เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าท่านถึงสอนไม่ให้ดูถูกกัน เพราะต่างคนต่างมีกรรมเป็นของตัวๆ มา สูงต่ำเป็นเรื่องของตัวเองมา เราจะไปตำหนิติเตียนเหยียดหยามทำลายเขาอะไร กรรมของเขาเอง กรรมของเราเอง อย่างนั้นซิ

เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าจึงเข้าได้ทุกชีวิตเลย คำว่าชีวิตจะละเอียดขนาดไหน ทุกชีวิตนามธรรม พวกเทพ พวกเปรต พวกผี เข้าได้หมด นั่นละชีวิตอยู่ในนั้นๆ พวกนามธรรมมองไม่เห็นด้วยตาแต่เห็นด้วยใจ หยาบๆ นี่ก็เห็นด้วยตา ที่ละเอียดต้องเห็นด้วยใจ นั่นก็คือใจ พวกนามธรรมก็มีใจครองๆ ด้วยกันหมดเลย ไปนี้ไปได้หมดทุกแบบทุกฉบับตามแต่กรรมจะพาให้ไป พอถึงนิพพานแล้วคาดไม่ได้ละ หมด รวมเลยว่านิพพานเท่านั้นพอ คาดไม่ได้ ดังที่มีเขาดูหมองแ่ง ใครตายสัตว์ตายเขาไปเคาะกะโหลก ไปเกิดที่

ไหนรู้หมด พระพุทธเจ้าเองทดลองเขาดู คือถ้าเขาทำนายผิดพระพุทธเจ้าจะทักทันที ก็
พระพุทธเจ้ารู้ทุกอย่างแล้วนี่ พอใครตายแล้วก็ไปเคาะกะโหลกศีรษะเขา เคาะป๊อกๆ ไป
เกิดที่ไหน ไปเกิดที่นั่นๆ เรื่อยๆ เก่งนักไฉนนี่นะ ท่านก็จัดเอากะโหลกศีรษะพระอรหันต์มา
ให้เคาะซี่ เคาะป๊อกๆ ทั้งฟังทั้งอะไร หูเอียงซ้ายเอียงขวา คือหาทางไปไม่ได้ไม่รู้ว่าจะไปที่ไหน
เคาะป๊อกๆ อีก ไปเกิดที่ไหน เจียบเลย เคาะอีก

หมดกำลังแล้วก็บอก ไม่รู้ไปเกิดที่ไหน นั่นเห็นไหมพระอรหันต์ นี่ในวงสมมุติตาม
ไม่ได้ละตามจิตดวงนั้น คือเลยสมมุติไปแล้ว เป็นขรवासชื่อ วังคีสะ พระพุทธเจ้าให้ไป
เคาะให้ดู เคาะที่ไหนบอกถูกต้อง พระพุทธเจ้าไม่ค้ำเพราะเป็นจริงอย่างนั้น ว่าไปเกิดที่
นั่น พระพุทธเจ้าก็รับว่าเกิดอย่างนั้นจริง เกิดที่ไหนก็บอกอย่างนั้น เกิดที่นั่น พระพุทธเจ้า
ก็ไม่ค้ำ แล้วเอากะโหลกศีรษะพระอรหันต์มาให้เคาะ เคาะแล้วหูเอียงซ้ายเอียงขวา มันไม่
มีที่ไป ไปเกิดที่ไหนก็ไม่รู้ นี่อันหนึ่ง อันหนึ่งก็พญามาร มารนี่ก็มีหัวหนามารเหมือนกัน
พญามาร พญามารนี่ครอบโลกธาตุ ใหญ่อันหนึ่ง จิตวิญญาณของสัตว์ก็ต่างคนต่างเกิดตาม
กรรมของตน แล้วยังมีพญามารในวงวัฏจักรเป็นหัวหน้าอีก

เหมือนอย่างเรานี้คนเหมือนกัน แต่ยังมีนายของคนอีก อันนั้นก็แบบเดียวกัน พระ
โคธิกะ จิตท่านเสื่อมถึง ๕ หนท่านภาวนา ท่านว่ามานเสื่อมก็คือสมาธิเสื่อม เจริญแล้ว
เสื่อมอย่างที่เราเสื่อม แต่เราเสื่อมนี้มันมากกว่าพระโคธิกะจิตเสื่อมนะ เรายังจิตเสื่อมตั้งแต่
เดือนพฤศจิกายน จนกระทั่งเดือนเมษา ปีต่อมา เป็นปีหนึ่งกับ ๕ เดือน เอาไม่ได้ เอาไว้ไม่อยู่
เจริญขึ้นแล้วเสื่อม เสื่อมต่อหน้าต่อตา ถึงปีกับ ๕ เดือน แต่ก่อนธรรมดาจิตของเราไม่เคย
ได้เรื่องได้ราวอะไร มันก็อยู่เหมือนธรรมดาเราๆ ท่านๆ เสีย ไม่ได้เป็นทุกข์ ก็ทุกข์เหมือน
โลกทั่วๆ ไป พอจิตเป็นสมาธิแน่นหนาแน่นคงแล้วที่นี้ ได้ธรรมที่มีคุณค่าครองใจละซี แต่
เราไม่รู้จักรวิธิปฏิบัติรักษาจิตของเรามันก็เสื่อม

พอจิตรู้สึกว่าจะเข้าได้บ้างไม่ได้บ้างเท่านั้นก็รีบออกเลย เร่งใหญ่ความเพียร โอ้ย ไม่
ฟังเสียงเลยที่นี้ มีแต่เสื่อมๆ เรื่อย จนเหลือแต่อิตาบัวหมดตัว เสื่อมหมดธรรมไม่มีเหลือ
เหลือแต่อิตาบัวเท่านั้น ปีกับ ๕ เดือน ทุกข์แสนทุกข์ทรมานนะ ผู้ที่จิตไม่เคยเป็นอะไรๆ
เลยอย่างนี้ก็เป็นทุกข์ธรรมดาเหมือนเราๆ ท่านๆ แต่ผู้ที่จิตเป็นธรรม ที่ได้ความสุขที่
แปลกประหลาดกว่าโลกมาครองใจแล้วแต่เสื่อมไปเสียนี้แหม เราไม่ล้มเลยนะ มันฝังลึก
มาก ทุกข์แสนสาหัส อยู่ที่ไหนนี่เป็นไฟอยู่ภายในนี้ ร้ายแรงยิ่งกว่าเขาไม่เคยภาวนานะจิต
เสื่อมนี้ เป็นทุกข์มากขนาดนั้น

ถ้าหากว่าเทียบแล้วก็เหมือนกับพวกตาสีตาสายอยู่ตามท้องไร่ท้องนา เขาไม่มีสมบัติเงินทองข้าวของมากมายอะไร เขาหาอยู่หากินไปวันหนึ่งๆ เขาก็มีความสุขธรรมดาของเขา แต่เศรษฐีมีเงินเป็นล้านๆ นั้นซิ แต่ไปล่มจมลงด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งเสีย แม้จะมีเงินอยู่ในบ้านเป็นแสนๆ ก็ไม่มีความหมายนะ จิตนี้มันไปติดอยู่กับโน้นหมด กับเงินที่เสียไปเป็นล้านๆ ที่ล่มจมไป จะล่มจมเพราะเหตุใดก็ตามด้วยเงินเป็นล้านๆ นี้ แม้จะมีเงินอยู่ในบ้านหลายแสนก็ตาม เงินในบ้านไม่มีความหมายนะ จิตไปเป็นกองทุกข์เป็นสัญญาอารมณ์อยู่กับเงินเป็นล้านๆ ที่ล่มจมไปนั้น เป็นอย่างนั้นละ เศรษฐีนี้ทุกข์มากกว่าคนจนนะ มีเงินเป็นแสนๆ ก็สู้คนจนไม่ได้ คนจนมีความสุขมากกว่า เศรษฐีนี้ทุกข์มากที่สุด เพราะเงินเป็นล้านๆ ถูกล่มจมไปเสีย

อันนี้จิตก็เหมือนกัน จิตของผู้ที่ไม่เคยภาวนาอะไรเลย ก็เป็นเหมือนกับตาสีตาสายตามท้องนา แล้วจิตของผู้มีคุณธรรมสูงขึ้นๆ เทียบกับว่าเศรษฐี ชั้นเศรษฐีขึ้นไปนะ แต่มาเสื่อมเสีย คือไม่มีอะไรติดหัวใจเลย ผู้นี้ร้อนมากกว่าใคร ทุกข์มากกว่าใคร เราเห็นในตัวเราเองแล้ว จนกระทั่งพอตั้งจิตได้แล้ว ที่นี้ฟาดคำขาดใส่กันเลย ถ้าจิตเราเสื่อมคราวนี้เราต้องตาย มันจะตายแบบไหนก็ไม่รู้ละ มันต้องตาย ที่นี้เมื่อเรายังไม่ยอมตายจิตเราจะเสื่อมไม่ได้ จะเสื่อมไม่ได้เพราะเหตุใดเราจะทำเหตุนั้น เอาอย่างนั้นนะ

นี่เราพูดถึงเรื่องจิตเสื่อมเป็นทุกข์มากที่สุดทีเดียว เราเป็นแล้วนะ อยู่ที่ไหนเหมือนไฟไหม้กองแกลบอยู่ในหัวอกนี้ อยู่ไหนหาความสบายไม่ได้เลย โธ จิตเสื่อมนี้ทุกข์มากจริงๆ ได้ปีกับ ๕ เดือน นี่ก็มาเข้ากันกับพระโคธิกะ พระโคธิกะท่านเสื่อม ๕ หน ใ้เรานี้ปีหนึ่งกับ ๕ เดือนที่เสื่อม ตกนรกทั้งเป็นอยู่นั้นปีหนึ่งกับ ๕ เดือน แสนทุกข์ทรมานมากนะ พอเราได้แล้วที่นี้เอาตายเข้าว่าเลย วิธีระมัดระวังรักษาเหมือนกับผู้ที่ต้องหาที่โทษอุกฉกรรจ์ ไซ้ล้ามคอดัดเลยไม่ปล่อย อันนี้ก็เหมือนกัน โทษแห่งจิตเสื่อมนี้ทุกข์มากที่สุด เป็นโทษหนักมาก พอตั้งขึ้นได้แล้วที่นี้จะเสื่อมไปไม่ได้ ถ้าเสื่อมเราต้องตายเลย

คำว่าตายนี้จึงระลึกถึงพระโคธิกะ พระโคธิกะท่านฉานหรือสมาธิท่านเสื่อม ๕ หน เจริญแล้วก็เสื่อมๆ พอหนที่ ๕ ท่านก็เลยเอามืดมาเชือดคอตตนเอง คือมันไม่สามารถที่จะทนทุกข์ทรมานอยู่กับจิตเสื่อมนี้ได้ นี่เข้ากันได้กับเรานะ เพราะฉะนั้นจึงได้ว่าถ้าจิตเราเสื่อมคราวนี้เราต้องตาย มันเข้ากันได้เลย ไม่ทราบจะอยู่ไปทำไม เกิดประโยชน์อะไร พอจิตท่านเสื่อมครั้งที่ ๕ ท่านก็เอามืดเนียนคอตตาย แต่เวลาเนียนคอตนั้นท่านพิจารณาธรรมในเวลาปัจจุบัน ท่านบรรลुरुธรรมเป็นอรหัตต์ขึ้นมา ในขณะที่เลือดไหลกระฉูดออกมา ท่านพิจารณาสำเร็จเป็นพระอรหัตต์ขึ้นมาในเวลาใจจะขาด ที่นี้พอสำเร็จพระอรหัตต์แล้ว พญา

มารก็มาค้นหาจิตวิญญาณของพระโคธิกะ แสดงฤทธิ์แสดงเดชนี้ฟ้าดินมืดมัวไปหมดเลย จนไม่มองเห็นอะไร ฤทธิ์ของพญามาร

พระพุทธเจ้าท่านทรงเล็งญาณดู ก็มาชูปญามาร เออ พญามาร เธอจะไปค้นหาอะไร จิตวิญญาณของพระโคธิกะนั้น พระโคธิกะที่เป็นบุตรของเรานั้น เธอสำเร็จเป็นพระอรหันต์แล้ว ถ้าเป็นภาษาของหลวงตาบัวก็บอกว่า ให้เธอไปเอาทั้งโคตรทั้งแซ่เธอมาค้นหาจิตวิญญาณของพระโคธิกะก็ไม่เจอ ความหมายว่านั่นนะ พญามารเพียงคนเดียว ให้เอาปู่ย่า พญามารมาค้นก็ไม่เจอ บุตรของเราเป็นพระอรหันต์แล้ว นิพพานไปแล้ว จะไปค้นหาที่ไหน เลยสมมุติไปหมดแล้ว นี่ละพระโคธิกะ พญามารมาค้นหาจิตวิญญาณท่านไม่ได้เลย เพราะเป็นพระอรหันต์แล้ว ไปนิพพานแล้ว จะได้อย่างไร

แล้วก็มาคิดถึงเรื่องที่ว่าพระโคธิกะตาย คือท่านทนทุกข์ต่อไปไม่ได้แล้ว คือทุกข์แสนสาหัสจิตเสื่อมแต่ละครั้ง ๆ เรามาเป็นนี้มันเข้ากันได้เลย แต่ก่อนเราไม่เป็นเราก็มารู้บทเวลาจิตของเรามันเจริญขึ้น ๆ แล้วเสื่อมลง ๆ ยังแก้ไม่ได้ มันทุกข์ขนาดนั้นนะ เวลาเจริญนี้ก็ อู๋ย ตะเกียกตะกายแทบเป็นแทบตาย บางคืนไม่ได้นอนเลยนะทำความเพียร พอจิตค่อยก้าวขึ้น ๆ กลัวจิตนี้จะเสื่อม บางคืนไม่ได้นอน แล้วขึ้นไปไปอยู่ในพักของมันนั่นแหละ มันคงมีพักหนึ่งของมันอยู่ พอไปถึงนั้นแล้วอยู่ได้เพียงสองสามคืนนะแล้วเสื่อมลงทีนี้ลงอะไรก็ห้ามไม่อยู่ เหมือนกลิ้งครกลงจากจอมปลวกหรือภูเขา มันลงอย่างแรงของมันอะไรมาผ่านมันทับแหลกเลย นี่ความเสื่อมของมันมันก็รุนแรงอย่างนั้น ความเพียรนี้ห้ามไม่อยู่เลย มันเหยียบบแหลกไปเลย ลงถึงที่

โถ หมดกำลังใจ แล้วเอาอีก ๆ พยายามใส่อยู่นั้น ๑๔-๑๕ วันกว่าจะขึ้นถึงที่นั่น แล้วก็เสื่อมลงอีก ๆ อย่างนี้เป็นเวลาปีกับ ๕ เดือน มันจะไม่ทุกข์มากยังงี้ จึงได้มาพิจารณาใหม่ที่ว่าเอาคำบริกรรมติดกับหัวใจเลย เอาจริงเอาจัง ไม่ให้เผลอกับพุทโธ เอ้า ความเสื่อมจะเสื่อมไปไหน เจริญไปไหน ให้เสื่อมไปเจริญไป เพราะเราอยากให้เจริญมาพอแล้วไม่ อยากให้เสื่อม มันก็เสื่อมต่อหน้าต่อตาไม่เห็นเกิดประโยชน์อะไร คราวนี้เราจะปล่อยให้หมดทั้งความเสื่อมความเจริญ แต่พุทโธกับจิตนี้จะไม่พราวจากกัน ให้ตายด้วยกันเลย ชัดกันตรงนั้นไม่เผลอจริง ๆ ฟาดตั้งแต่ตื่นนอนจนกระทั่งหลับ ไม่ยอมให้เผลอไปไหน บังคับอยู่นั่นตลอด

สบโอกาสที่อยู่องค์เดียว พ่อแม่ครูจารย์มันไปเผาศพหลวงปู่เสาร์ ท่านสั่งไว้ ให้ท่านมหาเฝ้าวัดนะ จะกลับคืนมาหา ท่านว่านั่น เผาศพเสร็จแล้วมาเลย นั่นละเป็นโอกาสดี เราอยู่คนเดียว พอตื่นเข้าปีจับติดปั๊บเลย สติจะเผลอไปไม่ได้จนกระทั่งหลับ ๆ เป็นประ

จำเลยเถียวนะ เคลื่อนไม่ได้ ก็ไม่หลายวันนะ ที่แรกมันอึดอัด อึดอัดก็เอาตายเข้าว่า ความตายมันหนักกว่าความอึดอัดวางั้นแหละ เอาเลย มันก็เจริญ พอเจริญขึ้น เรื่องความเสื่อมความเจริญนี้เราปล่อยหมด เพราะเราพยายามมันเท่าไรก็ได้ไม่ผล คราวนี้เราจะเอาเฉพาะพุทโธไม่ปล่อยนี้ พุทโธติดแน่นๆ ไม่หลายวันนะ แล้วจิตก็ค่อยเจริญขึ้นๆ เรื่อยๆ เอ้า เสื่อมก็เสื่อม เจริญก็เจริญ เราจะไม่ปล่อยพุทโธอย่างเดียวนั่น นอนนั่นอะไรไปเถอะ

ไม่ปล่อยพุทโธก็ขึ้นเรื่อย พอไปถึงที่มันเคยเสื่อม เอ้า ๆ เสื่อมเลย พุทโธจะไม่ให้เสื่อมจากใจ จับพุทโธติดตลอด ที่นี้พอขึ้นไปถึงที่นั่นแล้วแทนที่จะเสื่อมไม่เสื่อมนะ แล้วก็ค่อยขยับๆ เรื่อยๆ เลยไม่เสื่อมอีกตั้งแต่ได้คำบริกรรมติดหัวใจแล้ว จนกระทั่งขึ้นไปถึงระยะที่ควรจะไม่เสื่อมแล้วกลับเจริญขึ้นเรื่อย ๆ จึงมาพิจารณาย้อนหลังได้ความว่า อ้อ ที่จิตเราเจริญแล้วเสื่อม ๆ นี้ เป็นเพราะจิตเราไม่มีคำบริกรรม มันอาจผลออกไปในเวลาใดก็ได้ ผลออกไปแล้วมันก็ไปคว้ายาพิษเข้ามาเผาเจ้าของละซี เมื่อสติรักษาอยู่มันไปไม่ได้ ถ้าผลอสติแล้วยาพิษเข้าได้ทันที จากนั้นก็เจริญขึ้นเรื่อย ๆ ที่นี้ก็พืดใหญ่เลย

นี่ละที่มันยืนยันกัน เพราะความเข็ดหลาบมันเข็ดมาพอ คราวนี้ได้จิตนี้คืนมาแล้ว จิตนี้จะเสื่อมอย่างนั้นอีกไม่ได้ ถ้าเสื่อมนี้เราต้องตาย เป็นอย่างอื่นไปไม่ได้เลย มันจะตายจริง ๆ นะ เพราะนิสัยเรามันเป็นอย่างนั้น ถ้าลงได้ลงจุดไหนแล้วมันลง เมื่อมันไปสิ้นไปสุด ไม่มีทางไปมีแต่ตายมันก็ต้องตาย แต่ยังไงเราจะไม่ปล่อยอันนี้ เอ้า ให้ตายกับพุทโธนั่นซี มันก็เลยไม่ตาย พุทโธพาไป พุทโธไม่พาเสื่อมเราก็เลยไม่ตาย นี่ละเป็นหลักใจสำคัญ ที่น้องทั้งหลายยึดเอาไว้นะ จับติดเลยกับคำบริกรรม จนกระทั่งถึงเวลาบริกรรมไม่หยุดไม่ถอย คำว่าพุทโธกับจิตนี้เป็นอันเดียวกัน ระลึกพุทโธไม่ได้ คือมันละเอียดพอแล้ว คำบริกรรมที่นึกพุทโธ ๆ มาแต่ก่อนนั้น หมดไปด้วยกัน กลมกลืนเป็นอันเดียวกันกับจิต ที่นี้จิตละเอียด สติจ่ออยู่นั้นแทนคำบริกรรม เพราะมันบริกรรมไม่ได้นี่ มันไม่ปรากฏก็ให้อยู่กับความรู้นี้ พอความรู้นี้คลี่คลายออกมา คำบริกรรมบริกรรมได้ปั๊บ จับคำบริกรรมแทนเลยเรื่อยมา จึงได้เจริญขึ้น

นี่ละที่ว่าเราเชื่อพระโคตมิกะ มันจะตายได้แน่ ๆ ละถ้าลงจิตได้เสื่อม เพราะมันแสนทนทุกข์ทรมานเพราะจิตเสื่อมนี้เราเป็นพอแล้วนะ จากนั้นมาก็ไม่เคยเสื่อมอีกตลอดเลย เพราะคราวนี้มันหมุนตัว ๆ เสื่อมต้องตาย ใครจะอยากตายวะ มันก็ชดกันใหญ่ละซี นี่ก็เป็นความทุกข์อันหนึ่งเหมือนกัน โห้ย หน้ามากความทุกข์อันนี้ก็ดี ไปบิณฑบาตไม่ให้ผลเลยนี่ ไปบิณฑบาตก็สักแต่ว่าไป เขาเอาอะไรใส่บาตรมันไม่สนใจยิ่งกว่าพุทโธ ติดแน่นๆ ตลอด เขาเอาอะไรมาใส่บาตรก็สักแต่ว่า มันไม่สนใจกับอะไรมีแต่พุทโธ ๆ มาจัดอาหารนี้

เปลอไม่ได้นะ จะจัดอาหารใส่บาตรอะไร ๆ นี้ คำว่าพุทโธต้องติดแนบ ๆ ให้ขาดไม่ได้เลย มันเอากันหนักขนาดนั้นนะ

ฉันก็พุทโธ อิมก็พุทโธ เคี้ยวก็พุทโธอยู่นั้น เรียกว่า ติดกันตลอด นี่ละเมื่อมีสติ บังคับให้บริกรรมกับพุทโธ ใจได้รับการรักษาแล้วใจก็ไม่มียัย มันก็ค่อยเจริญขึ้นเรื่อย ๆ สติสำคัญมากทีเดียว เราไม่ลืมเลยนะ ที่ว่าพระโคตมิกะตาย เราเองมันก็เป็นพยานกันได้ถ้า มันลงได้เสื่อมต้องตายทีเดียว ให้เป็นอื่นเห็นจะเป็นไปไม่ได้แล้วเพราะมันสุดกำลังแล้ว จะทนทุกข์ทรมานต่อไปอีกทนไปหาอะไร นี่เสื่อมมาปีกกับ ๕ เดือนแล้ว แสนทุกข์แสนทรมาน จิตเสื่อมนี้ทุกข์มากนะ เพราะมันเคยเลิศเลอในจิตใจตามชั้นภูมิของตัวเองมาแล้ว แล้วมันเสื่อมเอาเสียจนไม่มีอะไรติดเนื้อติดตัว สตางค์หนึ่งก็ไม่ติดกระเป๋านี่วะ เงินเป็นล้าน ๆ ไม่มีเงินสตางค์หนึ่งติดกระเป๋่า มันจะไม่เสียใจยังไงคนเรา นี่ก็แบบเดียวกัน ทำอะไรก็ไม่มีเหลือ ก็เหลือแต่อีตาบ๊วยยังบอกแล้ว หมด ธรรมในใจไม่มีเหลือเลย จิตเสื่อมหมดแล้วยังเหลือแต่อีตาบ๊วย นั่น อีตาบ๊วยไปหลายวันหลายคืนมันจะอยู่ไปหาอะไรนะอีตาบ๊วยเท่านั้นซิ เข้าใจไหม ตายเสียดีกว่า ดีหรือไม่ดีไม่รู้มันก็จะบอกว่าตายเสียดีกว่านั้นละ เป็นอย่างนั้น

พอมันก้าวขึ้นแล้วถึงขั้นที่มันค่อยรามือได้บ้างก็ตอนนั่งหามรุ่งหามค่ำไปแล้ว มันแน่นแล้วนั้น เออ เอละที่นี้ไม่เสื่อม มันรู้แล้ว ถึงยังไงมันก็ไม่ปล่อย ชัดกันอยู่นั้นเพราะมันเข็ด ๆ ขนาดนั้น ทุกข์ก็ทุกข์ถึงปีกกับ ๕ เดือน แแบกกองทุกข์ อู๊ย ร้อนเป็นฟินเป็นไฟ จากนั้นมาแล้วก็ไม่เสื่อมอีกนะ เท่านั้นแหละ พอจับ พุทโธ ติดแล้วก็ไม่เสื่อมอีกตลอด ได้เลย ถึงขนาดที่ว่าฟุ้ง ๆ เลย ที่นี้พอถึงขั้นมันฟุ้ง ๆ เองแล้วไม่คิดเลยว่ามันจะเสื่อมหรือไม่เสื่อม ที่นี้มีแต่เกาะหวุดหวิด ๆ ๆ ไปเรื่อยเลย จิตเวลามันก้าว ก้าวอย่างนั้น เวลามันเสื่อมก็อย่างที่เราเห็น ทุกข์มากจริง ๆ นะ เราไม่ลืมสด ๆ ร้อน ๆ

คำที่ว่าทุกข์อยู่กับใจ สุขอยู่กับใจนี้ ทุกข์นั้นคือกิเลสที่มันเกิดอยู่ในใจนี้ มันชวนชวายนามาเผาเรา สุขนั้นคือธรรมเป็นผู้ชวนชวายนามา ประหนึ่งว่าเป็นน้ำดับไฟ ไฟร้อน ๆ ไฟกิเลสมันเผาใจเรามันร้อน แล้วน้ำดับไฟคือธรรม สงบลงตรงใจ ๆ เพราะฉะนั้น การที่จะตัดลีนกันให้เห็นชัดเจนไม่มีอะไรเกินภาวนา การภาวนาเป็นเรื่องน้ำดับไฟร้อยเปอร์เซ็นต์เลย มันจะมารู้จุดนี้ละ ทุกข์มากทุกข์น้อยมันจะมารู้ที่ตรงจิตตภาวนา เวลาจิตว่าวุ่นซุ่นมัวไปมาก ๆ ผู้ภาวนานี้คิดนะ เอ้ วันนี้ทำไมจิตมันคิดมากยุ่งมากนัคนะ ต้องบังคับจิตให้เข้าพักในอารมณ์ภาวนา ให้อยู่กับคำภาวนา มันอยากจะคิดอะไรไม่ให้คิด บังคับเข้าสู่นี้ ไม่นานนะอันนั้นค่อยอ่อนลง ๆ ทางการภาวนาก็ค่อยเด่นขึ้น ๆ ที่นี้สงบ ๆ ใจจิตที่มันผลึกตันออกมาคิดเบาลง ๆ จนเงียบไปเลย นี่แหละกิเลส ตัวมันคึกคะนองมันจะ

พาไปแล้วเอาไฟมาเผาเรานั้นคือกิเลส ตัวที่บีบบังคับเอาไว้คือธรรม อยู่ในใจดวงเดียวกัน นั้นละ รักษาใจ อันหนึ่งทำลายใจ ให้พากันจำเอาไว้

นี่ละที่ระงับดับทุกข์จริง ๆ อยู่ที่ใจนะด้วยจิตตภาวนาเป็นสำคัญมาก อย่างอื่นมองไม่ค่อยชัดเหมือนจิตตภาวนา ถ้างได้ใส่จิตตภาวนาเข้าไปเห็นชัด กิเลสสงบลงมากน้อย ด้วยอำนาจแห่งจิตตภาวนาเห็นได้ชัด ๆ จนกระทั่งสงบไปเลยนี่ก็เห็นได้ด้วยจิตตภาวนา ระงับเป็นน้ำดับไฟ โอ้ มันได้เดินมาเสียมากต่อมากแล้วมันก็เข้าใจจนได้อะไรก็ดี เพราะทุกอย่างที่กล่าวมานี้เราผ่านหมดแล้วนี้ ทุกข์ขนาดไหนก็เคยผ่าน ผ่านมาหมดในวงจิตตภาวนา แล้วเวลามาได้ความอย่างร้อยเปอร์เซ็นต์หายสงสัยได้ ก็คือว่าจิตตภาวนาเท่านั้นที่จะระงับทุกข์ภายในใจของตัวเองได้ พอทางนี้ภาวนาเข้ามันก็เป็นน้ำดับไฟ ๆ มันจะแสดงเปลวขนาดไหนน้ำสาดเข้าไปมันก็สงบลง ๆ นอกจากนั้นแก้ทุกข์ไม่ได้ ไม่มีอะไรแก้ทุกข์ในโลกนี้มีแต่เรื่องจิตตภาวนา ธรรมเท่านั้นดับได้ ระงับลง ๆ ก็ดับได้เลย เห็นอยู่ที่ใจ

สิ่งเหล่านั้นเขาไม่ได้มีสุขมีทุกข์อะไร ใจต่างหากเป็นผู้ติดผู้ตื่นใสนั้นใสนี้ เพลินกับนั้น เกะนั้นเกะนั้น แล้วพังลง ๆ เกะเรื่อยพังไปเรื่อย เป็นทุกข์ไปเรื่อย ตัวใจนี้มันไม่เห็นใจผู้ติดผู้ตื่น ภาวนามันเห็นนี้ บังคับไม่ให้มันไปติดไปตื่น ธรรมบังคับไว้แล้วเรื่องเหล่านั้นก็ค่อยสงบเข้ามาเย็นสบาย

ให้ได้อบรมทุกคนนะ พวกเด็กเล็กเด็กน้อยก็เหมือนกัน พากันอบรมนะลูกหลาน อย่าปล่อยเนื้อปล่อยตัว เวลานี้กิเลสมันฮึกเหิมมากทีเดียวนะ ในวัดในวาไม่เลือก กิเลสไปสร้างส้วมสร้างถานไว้หมดเลย ในวัดในวาในพระในเณรไม่มีเกะมีตอนนะเวลานี้ กิเลสไปสร้างส้วมสร้างถานซัดไว้หมดเลย ธรรมหาที่อยู่ไม่ได้ วิ่งหลบวิ่งซ่อน ไม่ทราบว่าจะธรรมไปหลบซ่อนอยู่ที่ไหน เพราะในวัดในวาก็มีแต่กิเลสซัดหัวพระหัวเณรวัดวาไปหมด ด้วยการปฏิบัติตัวของตัวเอง ไม่มี หิริโอตตปปะ ไม่มียางอาย ไม่เชื่อบาปเชื่อบุญ ไม่เชื่อพระพุทธเจ้า เหยียบหัวพระพุทธเจ้าคือธรรมวินัยไปเรื่อย ๆ เป็นอย่างนั้นละเวลานี้ซัดหัวพระพุทธเจ้านี้ พระเณร ประชาชน ต่างคนต่างซัดหัวพระพุทธเจ้า ครั้นแล้วก็เอาไฟมาเผาตัวเองเท่านั้นละ พระพุทธเจ้าท่านได้อะไร ท่านไม่เอาอะไรนะ จำอันนี้นะ คำนี้นะ เอาละพอ ต่อจากนี้ไปก็จะได้ออกเดินทาง ไม่มีอะไรจะได้ออกเดินทาง

โยม เป็นปัญหาธรรมะทางอินเทอร์เน็ตครับ

ข้อที่ ๑ กราบนมัสการองค์หลวงตามาด้วยความเคารพอย่างสูง เขาบอกลูกเป็นลูกศิษย์ทางอินเทอร์เน็ตเป็นเวลานาน และมีโอกาสมากราบองค์หลวงตาที่บ้านตาด ๒ ครั้ง ลูกภาวนาไปจนนิ่งจิตรวม แล้วพุทธโธก็หายไป

หลวงตา เออ นั่น เห็นไหมล่ะพุทโธหาย

โยม ลูกจึงจะเริ่มพิจารณากายคะ มีปัญหาถามดังนี้เจ้าคะ

ข้อที่ ๑ ลูกต้องเริ่มพิจารณาผม ขน เล็บ ฟัน หนัง เป็นลำดับไปใช่ไหมเจ้าคะ

หลวงตา จะลำดับหรือไม่ลำดับไม่เป็นไร เรานัดอาการใด ผมหรือขน หรือเล็บ แล้วพิจารณาอันนั้นแหละ เราจะพิจารณาตามลำดับก็ได้ เราจะพิจารณาอาการใดอาการหนึ่งที่เรานัดใจของเราแล้ว ได้เหมือนกัน เข้าใจไหม

โยม ก็ตรงกับคำถามที่เขาถามว่าเป็นลำดับไปใช่ไหมเจ้าคะ ให้เป็นไปตามลำดับจะได้ไหมเจ้าคะ โดยที่เมื่อเกิดเวทนาที่รู้ที่แห่งใดก็พิจารณาแห่งนั้นจะได้ไหมเจ้าคะ

หลวงตา นี่เราตอบแล้ว เอ้า ว่าไป

โยม ข้อ ๒ นะครับ เมื่อรู้แห่งนั้นแล้วก็พิจารณาเป็น อสุภะอสุภัง เข้าสู่กฎไตรลักษณ์

หลวงตา พิจารณา อสุภะอสุภังถูกต้องแล้วแหละ เหล่านี้มีแต่เรื่องกองอสุภะตามหลักธรรมชาติของมันอยู่แล้ว เราพิจารณาก็เพื่อจะไปดูความจริงที่มันเป็นอยู่แล้วนั้นแหละ เอ้า ว่าไป

โยม ข้อ ๓ บอกว่า เมื่อพิจารณาตามข้อ ๒ เห็นชัดเจนแล้วควรจะพิจารณาอะไรต่อไปอีกเจ้าคะ

หลวงตา เห็นชัดเจนแล้วจิตมันจะถอยเข้ามาสงบ อย่างหนึ่งนะ ออกจากนั้นก็พิจารณาอันนั้นให้มันคล่องแคล่วว่องไว เข้าใจหรือ คืออันนี้จะมีคล่องตัวได้ คล่องตัวว่องไวได้ เอ้า ว่าไป

โยม คำถามหมดแค่นี้ แต่ตอนท้ายเขาบอกขอกราบอาราธนาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายที่อยู่ในทั่วโลก จงคุ้มครององค์หลวงตาให้อยู่เป็นร่มโพธิ์ร่มไทรต้นใหญ่ ๆ ของสัตว์ในสามแดนโลกธาตุตลอดไปชั่วกาลนานเทอญ จาก ทิวาพร

หลวงตา เออ ถ้ามันกิ่งใหญ่นัก ลูกศิษย์ของเรามันไปนอนอยู่ใต้ร่มโพธิ์ เวลากิ่งใหญ่ ๆ ขาดมาพวกนี้หัวแตกหมด เข้าใจไหม มันมั่วแต่หลับครอก ๆ ซิ กิ่งโพธิ์ใหญ่ลงมาหัวแตก เอ้า ว่าต่อไป

โยม อันนี้ข้อที่ ๒ มาจากประเทศออสเตรเลีย กราบนมัสการหลวงตาเจ้าคะ หนูเริ่มภาวนามาประมาณ ๙-๑๐ เดือนเจ้าคะ หนูอยากจะกราบเรียนถามหลวงตานะเจ้าคะ บางครั้งที่หนูเริ่มนั่งภาวนาสมาธิไม่ถึง ๕ นาที จิตมันเริ่มหมุนไป พิจารณาออกทางด้านปัญญาว่าทุกสิ่งเป็น อนิจจัง ไม่เที่ยง แล้วคำถามมันก็เกิดขึ้นภายในจิตว่า ทุกอย่างมีแต่จิต

เท่านั้นที่ไปยึดมั่นถือมั่นสิ่งต่าง ๆ เช่น ชั้นที่ ๕ แล้วเรายึดติดกับสิ่งเหล่านั้นมีประโยชน์อะไร เพราะสิ่งเหล่านั้นมันมีเกิดก็ย่อมมีดับ ถ้าเราไม่ไปหมายเอาว่าสิ่งนั้นเป็นอย่างนั้นทุกสิ่งมันก็เหมือนกัน แล้วก็ป็นต้นหากที่มี รากะ โทสะ โมหะ มันแฝงเข้ามาในชั้นทำให้เราไปยึดติด ทำอย่างนี้โดยที่จิตไม่ได้เข้าสู่สมาธิให้หนึ่งก่อน เพราะว่าบางครั้งมันเป็นเองโดยไม่ได้ตั้งใจเจ้าคะ จนกว่าสิ่งที่พิจารณามันหมดมันถึงจะกลับเข้ามาสู่สมาธิเอง อย่างนี้จะถูกต้องไหมเจ้าคะ

หลวงตา ถูก ๆ ถูกต้องแล้วนะ ให้พิจารณาซ้ำ ๆ ซาก ๆ จนมีความคล่องแคล่วว่องไวนะ ถูกต้อง เวลาพิจารณาซ้ำซากมันก็คล่องตัว ๆ นี้ถูกต้องแล้ว ทั้ง ๒ รายนี้ดีด้วยกัน เอ้า ว่าไป

โยม ต่อไปนะครับ แต่บางครั้งจะออกพิจารณาทางด้านปัญญา แต่พิจารณาได้แป๊บเดียวจิตมันก็กลับมาติดกับคำบริกรรมพุทโธ โดยไม่ได้ตั้งใจและกับบริกรรมได้พักเดียว พอจิตเริ่มเป็นสมาธิขึ้นก็มีบางอย่างแย็บ ๆ เข้ามาในจิต ทำให้จิตตามไปพิจารณาสิ่งที่แย็บเข้ามา นั่น แล้วพิจารณามันไม่เห็นถึงความจริง พักเดียวจิตก็กลับเข้ามาสู่คำบริกรรมอีก เป็นอย่างนี้เข้า ๆ ออก ๆ ของมันเอง จนกว่ามันจะกลับไปสงบลงสู่สมาธิ หรือว่าบางครั้งหนูก็บังคับจิตให้มันอยู่กับสมาธิไม่ยอมให้มันออก จนกว่ามันจะสงบก่อนแล้วจึงจะค่อยออกพิจารณาทางด้านปัญญา แต่บางครั้งมันก็ติดอยู่ในสมาธิ แต่ปัญญาไม่ยอมออกทำงาน หนูควรจะปฏิบัติอย่างไรเพื่อให้จิตอยู่กับสิ่งหนึ่ง ๆ จนสงบก่อนแทนที่จะให้มันเข้า ๆ ออก ๆ หรือควรจะปฏิบัติอย่างไรเพื่อไม่ให้จิตอยู่กับสมาธิหรือปัญญาอย่างเดียวเจ้าคะ

หลวงตา เหล่านี้เรื่องของจิตมันก็เป็นธรรมดาของมันละ มันมีออก ๆ เข้า ๆ แต่ให้สังเกต ใช้สติคอยสังเกตดูตัวเองก็แล้วกันนะ จะไม่ให้มันออกก็ไม่ได้ กำลังมีนิสัยหรือระยะที่มันจะคิดอย่างนั้นมันก็มี ระยะของจิตนะ ที่เหล่านี้ไม่ผิดละ ควรพิจารณาก็ให้พิจารณา ควรสงบให้สงบนี้เป็นสำคัญ ถ้าจิตจะเข้าสู่สมาธิ หมุนให้เป็นสมาธิมันจะออกทางด้านปัญญาก็ให้พิจารณาเป็นทางด้านปัญญา แต่สติต้องติดแนบทุกอย่าง ก็เท่านั้นละ มีอะไรว่าไป

โยม คำถามสุดท้ายคือว่า แต่ก่อนหนูพิจารณาอสุภะไม่คล่องแคล่ว พอหลังจากปัญญาเริ่มออกพิจารณาโทษของกิเลส การพิจารณา อสุภะอสุภัง ก็เริ่มหายไป หนูควรจะต้องกลับมาพยายามพิจารณา อสุภะอสุภังใหม่ใช่ไหมคะ แต่หนูก็ไม่แน่ใจว่า จิตหนูเคยรวมหรือเพียงแต่ทราบว่าเป็นบางครั้งจิตนิ่งมาก บางครั้งก็ทราบได้ว่าจิตละเอียดแต่ก็ยังมีความ

ฟุ้งซ่านภายนอกมารบกวนบ้าง หนูขอกราบขอบพระคุณหลวงตา และขอบพระคุณทีมงาน ที่ให้หนูได้มีโอกาสฟังธรรมะ ตั้งปัญหาและฟังการตอบปัญหาจากหลวงตาเจ้าค่ะ

หลวงตา อันนี้มันก็มีเหตุผลอยู่กับใจ คือมันหายไปด้วยการเข้าใจแล้วมันก็มี หายไปเพราะความซ้เกียจมันก็มี ความเกลียดเกลียดไม่มีหลักมีเกณฑ์ก็มี มันหลายอย่างเข้าใจ ไหมล่ะ อะไรให้มันเป็นชั้นเป็นอัน ให้เป็นที่แน่ใจเจ้าของ การภาวนามันชัดเจนตรงไหนมัน แน่ใจ ๆ ควรปล่อยมันปล่อยของมันเองนะ ถ้ายังมีลูป ๆ คล่า ๆ แสดงว่าเจ้าของไม่แน่ใจ ต้องจับมาพิจารณาซ้ำอีก เข้าใจ เอ๊ว่าไป

โยม ก็มีแค่นี้ละครับ เพราะเขาก็บอกว่า บางครั้งเขาก็จิตละเอียดแต่ก็ยังไม่มีความ ฟุ้งซ่านภายนอกมารบกวนบ้าง

หลวงตา มันละเอียดอะไรภายนอกมารบกวน ก็ตัวในนี้ออกไป ช้างนอกไม่มา เวลา พิจารณาจริง ๆ แล้วมีแต่จิตที่นั่นนอก ช้างนอกเข้ามาที่ไหนไม่เข้า มีแต่ตัวนี้แหละมันคิก คะนอง มีน้อยมันก็ออกน้อยเข้าใจไหม คะนองน้อย พ่อแม่มันหลับลูกหลานมันไม่หลับ มันก็ออกเล่นคลอเคลียอยู่กับพ่อกับแม่เข้าใจไหม เล็ก ๆ น้อย ๆ มันออกของมันอยู่ อันนี้ พ่อเข้าใจทุกคนนั่นแหละ เอ๊ ว่าไปมีอะไร

โยม จบครับ

หลวงตา เออ เอาละ เหน้จับแล้วก็เอาละ จากนี้จะเดินทาง เออ ลูกหลานให้พากัน ตั้งอกตั้งใจนะอย่าคิกอย่าคะนอง วิทยนี้เป็นวิทยคิกวิทยคะนองนะ ถ้าผู้หญิงกับผู้ชายนั้นจะไป เจอกันเข้านะ ไหนตีวิชาแล้วยัง มันจะตีวิชาให้กันนะ พวกนี้เห็นหน้ากันแล้วจะตีวิชาให้ กันนะพวกสูนะ เข้าใจไหม เข้าใจหรือ ให้ระวังให้ตีนะวิชาตีนี้มันเร็วนะเข้าใจหรือ เอาละ พอ

ชมการถ่ายทอดสดทุกวัน ได้ที่

www.luangta.com หรือ www.luangta.or.th